

УДК 73.04:7.038(477)"20"

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-1-17>**Igor ГЛУХЕНЬКИЙ,**

orcid.org/0009-0003-5373-3195

старший викладач кафедри скульптури

Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури

(Київ, Україна) igor.gluhenkii@naoma.edu.ua

ПРОСТОРОВО-КОМПОЗИЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗНОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СТАНКОВІЙ СКУЛЬПТУРІ

Статтю присвячено дослідженню просторово-композиційних принципів формування образності в сучасній українській станковій скульптурі початку ХХІ століття. Актуальність теми зумовлена інтенсивними трансформаційними процесами у сфері пластичних мистецтв, що відбуваються під впливом зміни культурних парадигм, розвитку художніх технологій та розширення виражальних можливостей скульптурної форми. У сучасній мистецькій практиці простір перестає виконувати функцію нейтрального середовища й набуває статусу активного формотворчого чинника, що визначає характер художньої мови та смислову структуру образу. Просторово-композиційна організація скульптурного твору розглядається як цілісна система взаємодії об'єму, форми, ритму, масштабу, пластичної динаміки та середовища сприйняття.

Метою дослідження є виявлення та систематизація просторово-композиційних принципів, що формують образну структуру сучасної української станкової скульптури. У статті проаналізовано специфіку просторового мислення сучасних українських скульпторів, зокрема принципи композиційної рівноваги, співвідношення статичних і динамічних елементів, взаємодії мас і порожнин, ритмічної організації об'єму та просторової драматургії твору. Особливу увагу приділено ролі масштабу та камерності формату як чинників інтимізації сприйняття, а також впливу експозиційного середовища на характер інтерпретації пластичної форми.

Обґрунтовано, що просторово-композиційні рішення функціонують не лише як формальні засоби організації пластичної структури, а й як активні носії художнього змісту, емоційної виразності та семантичної багатозначності образу. Узагальнено провідні тенденції розвитку сучасної української станкової скульптури, серед яких ускладнення просторових побудов, посилення ролі пластичної динаміки, інтеграція навколишнього середовища в композиційну систему твору, розширення діалогу між об'єктом і глядачем та формування багатовекторної образності. Результати дослідження сприяють поглибленню мистецтвознавчого осмислення процесів формування художнього образу в сучасній скульптурній практиці України та розширюють теоретичні підходи до аналізу просторової організації пластичних мистецтв.

Ключові слова: станкова скульптура, образність, простір, композиція, пластична форма, масштаб, ритм, сучасне українське мистецтво.

Igor GLUKHENKIY,

orcid.org/0009-0003-5373-3195

Senior Lecturer at the Department of Sculpture

National Academy of Fine Arts and Architecture

(Kyiv, Ukraine) igor.gluhenkii@naoma.edu.ua

SPATIAL AND COMPOSITIONAL PRINCIPLES OF IMAGE FORMATION IN CONTEMPORARY UKRAINIAN EASEL SCULPTURE

The article is devoted to the study of spatial and compositional principles of image formation in contemporary Ukrainian easel sculpture of the early twenty-first century. The relevance of the topic is обусловлена intensive transformational processes in the field of plastic arts caused by shifts in cultural paradigms, the development of artistic technologies, and the expansion of expressive possibilities of sculptural form. In contemporary artistic practice, space ceases to function as a neutral environment and acquires the status of an active formative factor that determines the character of artistic language and the semantic structure of the image. Spatial and compositional organization of a sculptural work is considered as an integral system of interaction between volume, form, rhythm, scale, plastic dynamics, and the environment of perception.

The purpose of the study is to identify and systematize spatial and compositional principles that shape the imagery structure of contemporary Ukrainian easel sculpture. The article analyzes the specific features of spatial thinking of modern Ukrainian sculptors, including principles of compositional balance, correlation of static and dynamic elements, interaction of masses and voids, rhythmic organization of volume, and spatial dramaturgy of the artwork. Particular attention is paid to the role of scale and камерність (intimate format) as factors that intensify perception, as well as to the influence of exhibition environment on the interpretation of plastic form.

It is substantiated that spatial and compositional solutions function not only as formal means of organizing plastic structure but also as active carriers of artistic content, emotional expressiveness, and semantic multilayeredness of the image. The leading development trends of contemporary Ukrainian easel sculpture are generalized, including the complication of spatial constructions, strengthening of plastic dynamics, integration of environment into the compositional system of the artwork, expansion of dialogue between the object and the viewer, and formation of multi-vector imagery. The research findings contribute to deeper art-historical understanding of image formation processes in modern Ukrainian sculptural practice and expand theoretical approaches to the analysis of spatial organization in plastic arts.

Key words: easel sculpture, imagery, space, composition, plastic form, scale, rhythm, contemporary Ukrainian art.

Постановка проблеми. Сучасна українська станкова скульптура початку XXI століття характеризується інтенсивними трансформаційними процесами, зумовленими зміною художніх парадигм, розвитком матеріально-технологічної бази та переосмисленням функціональної ролі пластичних мистецтв у культурному просторі. Динаміка мистецького розвитку визначається не лише еволюцією образно-стилістичних систем, а й зміною підходів до формотворення, просторової організації та характеру взаємодії художнього об'єкта з середовищем сприйняття. У цьому контексті станкова скульптура постає як самостійне поле експериментів із пластичною мовою, де простір набуває концептуального значення і перестає виконувати функцію пасивного тла.

Просторово-композиційна організація скульптурного твору дедалі виразніше постає не лише як формальна система побудови об'єму, а як ключовий чинник формування художньої образності, що визначає структурну логіку пластичної форми та механізми її семантичного функціонування. Простір інтегрується у внутрішню архітектуру твору, формуючи складну систему взаємодії об'єму, маси, ритму, пластичної динаміки та порожнин. Унаслідок цього скульптурна форма функціонує як відкрита просторово-образна структура, здатна до багатовекторної інтерпретації та активної комунікації з глядачем (Гончаренко, 2014: 55).

У мистецтвознавчому дискурсі простір розглядається як активна категорія пластичної мови, що впливає на семантику художнього образу, композиційну динаміку та емоційно-перцептивний вплив твору на реципієнта (Круп'як, 2013: 66). Взаємодія об'єму та навколишнього середовища формує складну систему просторових зв'язків, у межах якої скульптурний об'єкт постає як структурний елемент ширшого візуально-культурного контексту. Такий підхід зміщує акцент із автономності пластичної форми на її середовищну інтегрованість та комунікативну спрямованість (Цугорка, Варивончик, Мазур, 2021: 223).

Суттєвою тенденцією сучасної пластики є ускладнення просторових побудов і посилення ролі пластичної динаміки, що сприяє форму-

ванню багаторівневої образної структури твору. Просторові взаємозв'язки між масами, площинами та порожнинами набувають драматургійного характеру, формуючи внутрішню напругу композиції та підсилюючи експресивність художньої форми (Протас, 2007: 160). Дослідники наголошують, що композиційна організація скульптури дедалі більше тяжіє до інтеграції внутрішнього й зовнішнього простору, формуючи ефект відкритої просторової системи та посилюючи взаємодію об'єкта з навколишнім середовищем (Мазур, 2020: 112).

Проблематика просторового мислення скульптора безпосередньо пов'язана з категоріями масштабу, камерності формату, пластичної ритміки та специфіки експозиційного середовища, що суттєво впливають на інтерпретацію художнього образу та характер його сприйняття (Одрехівський, 2017: 101). У цьому контексті просторово-композиційні принципи виступають інструментом моделювання смислової структури пластичної форми, визначають механізми її візуальної комунікації та зумовлюють характер взаємодії твору з глядачем (Голубець, 2020: 48).

Просторовий чинник постає як одна з ключових категорій сучасного пластичного мислення, що формує нові підходи до організації скульптурної форми та розширює можливості художньої виразності. Водночас попри наявність значного корпусу досліджень з історії та теорії скульптури, питання системного аналізу просторово-композиційних принципів формування образності в сучасній українській станковій скульптурі залишається недостатньо розробленим. Наявні праці здебільшого зосереджуються на окремих аспектах розвитку пластики або персоналістичних студіях, не формуючи цілісної методологічної моделі просторової організації скульптурного твору. Це зумовлює необхідність комплексного мистецтвознавчого осмислення означеної проблематики.

Аналіз досліджень. Проблематика розвитку української скульптури активно висвітлюється у працях сучасних мистецтвознавців, у яких простежуються еволюційні процеси формування пластичної мови, трансформації образно-стилістичних систем та зміни художнього мислення

митців. Узагальнені історико-мистецькі огляди української скульптури кінця ХХ – початку ХХІ століття подані у фундаментальних дослідженнях, що розкривають основні етапи становлення сучасної пластики, її стильові пошуки та жанрові пріоритети (Протас, 2007: 154; Одрехівський, 2017: 99).

Значний внесок у вивчення сучасної скульптурної практики зроблено в роботах, присвячених аналізу художніх тенденцій і напрямів розвитку української пластики в контексті європейських мистецьких процесів (Бренюк, 2025; Гоцалюк, 2019: 42). Дослідники акцентують на активній взаємодії традицій академічної школи та новітніх формотворчих підходів, що визначають сучасний характер художньої мови скульптури (Лисенко, 2013: 24).

Питання просторової організації пластичної форми частково розкриваються у працях, присвячених взаємодії об'єму та простору, особливостям композиційної структури скульптури й формуванню візуальної динаміки твору (Круп'як, 2013: 65; Мазур, 2020: 111). У цих дослідженнях простір трактується як активний компонент художньої системи, що визначає характер сприйняття форми та рівень її образної виразності.

Окремий напрям становлять роботи, спрямовані на аналіз регіональних шкіл і творчих осередків української скульптури, де простежуються особливості локальних художніх традицій та формування авторських пластичних систем (Гончаренко, 2014: 57; Никифоров, Рідний, 2025: 107). Дослідження персоналій сучасної скульптури сприяють глибшому осмисленню індивідуальних стратегій формотворення й специфіки художнього мислення митців (Михальчук, 2022: 45).

У працях, присвячених взаємодії скульптури та суспільного простору, наголошується на зростанні ролі просторового чинника в сучасній пластичній практиці та посиленні діалогу між твором і середовищем його функціонування (Цугорка, Варивончик, Мазур, 2021: 223; Протас, 2023: 80). Такі дослідження актуалізують проблему просторово-композиційної організації як інструменту формування художньої образності.

Водночас у науковому дискурсі простежується недостатність комплексних досліджень, присвячених системному аналізу просторово-композиційних принципів формування образності в сучасній українській станковій скульптурі. Наявні праці здебільшого зосереджуються на окремих аспектах розвитку пластики, не формуючи цілісної методологічної моделі просторової організації скульптурного твору.

Мета статті – полягає у комплексному мистецтвознавчому аналізі просторово-композиційної організації сучасної української станкової скульптури, систематизації її формотворчих принципів та визначенні їх ролі у формуванні художньої образності.

Виклад основного матеріалу. Просторово-композиційна організація становить структурну основу станкової скульптури, визначаючи логіку формотворчих процесів і характер образної виразності пластичної форми. Вона регулює співвідношення об'єму, маси, ритму, масштабу, пластичної динаміки та порожнин, формуючи цілісну систему просторових взаємодій. У сучасній українській скульптурі простір втрачає функцію нейтрального тла та набуває статусу активного формотворчого чинника, інтегруючись у художню мову твору як її повноцінний структурний компонент. Просторове середовище більше не розглядається як зовнішня умова існування скульптури, а виступає рівноправним елементом композиційної структури, що визначає характер візуального сприйняття та семантичну насиченість художнього образу.

Взаємодія об'єму, маси й порожнин формує динамічну систему внутрішніх і зовнішніх просторових зв'язків, у межах якої вибудовується цілісна пластична структура образу. Просторові співвідношення між елементами композиції визначають ритм сприйняття, пластичну напругу, векторність руху погляду та характер візуальної комунікації твору з глядачем. Унаслідок цього простір набуває функції смислотворчого середовища, що моделює перцептивний досвід реципієнта та формує багатомірну структуру художнього сприйняття (Круп'як, 2013: 66).

Визначальною тенденцією сучасної пластики є ускладнення композиційної структури, що виявляється у багаторівневості просторових побудов, відмові від монолітності маси та активному використанні відкритих конструкцій і порожнин як самостійних композиційних елементів. Такий підхід зумовлює переосмислення традиційних принципів формотворення, орієнтованих на замкнену об'ємну цілісність, і сприяє переходу до відкритих просторових систем, у яких форма розгортається у взаємодії з навколишнім середовищем. Пластична структура набуває рис процесуальності, а простір починає функціонувати як середовище композиційної драматургії.

Унаслідок цього формується нова просторово-драматургічна модель твору, у якій об'єм і простір функціонують як рівнозначні складники єдиної художньої системи. Взаємодія позитивних і негативних форм, контраст мас і порожнин, варіатив-

ність композиційної рівноваги та ритмічна організація елементів забезпечують багатовекторність сприйняття й динамічність пластичної структури (Мазур, 2020: 112). Простір стає не лише середовищем існування форми, а й інструментом її концептуального розгортання.

Окреслені тенденції виразно простежуються у творчості провідних українських скульпторів, у яких просторово-композиційні рішення виступають визначальним інструментом формування художньої образності.

У пластичних рішеннях Василя Корчового монументальна цілісність форми поєднується з внутрішньою напругою об'ємно-просторової структури. Ритмічне членування маси, ускладнений силует і світлотіньова організація площин формують виразну просторову драматургію, у межах якої художній образ розкривається через зміну ракурсів сприйняття та динаміку руху глядача навколо скульптурного об'єкта. Простір у цьому контексті функціонує як активне поле взаємодії пластичної форми та перцептивного досвіду реципієнта, посилюючи емоційно-символічний вплив твору (Михальчук, 2022: 46; Корчовий, 2022).

Іншу модель просторового мислення репрезентує творчість Віктора Липовки, для якої характерні камерність формату та зосередженість на внутрішній пластичній організації образу. Виважений баланс мас і порожнин формує ефект пластичної пульсації форми, а увага до нюансів силуету й фактурної розробки поверхні підсилює матеріальну виразність пластики. Тактильні якості форми, мікропластика поверхні та інтимність масштабу зумовлюють особливий характер взаємодії твору з глядачем, переводячи сприйняття у площину особистісного емоційного досвіду (Лисенко, 2016).

У творчості Олега Пінчука просторово-композиційні принципи реалізуються через експресивну пластичну динаміку та відкриту структурну організацію композицій. Асиметрія побудови, пластична деформація форм і ритмічне зіставлення об'ємів активізують взаємодію внутрішнього й зовнішнього простору, унаслідок чого середовище інтегрується в художню структуру твору як її змістовий компонент. Простір постає засобом підсилення емоційної експресії, створення ефекту руху та формування смислової багатошаровості образу (Степанюк, 2026).

Простір як інструмент концептуалізації образу послідовно використовується у скульптурній практиці Сергія Брильова. Узагальненість пластичних мас, чіткість силуетної організації та ритмічне структурування об'ємів формують вну-

трішню динаміку пластичної форми та визначають її архітектонічну цілісність. Камерність форматів поєднується з монументальністю художнього мислення, що надає просторовим рішенням змістової глибини, символічної узагальненості та концептуальної виразності (Романенкова, 2025).

Конструктивну логіку просторової організації демонструє творчість Євгена Дерев'янка. Узагальнені об'єми, архітектонічна чіткість композиції та виважені просторові співвідношення забезпечують структурну ясність і семантичну зосередженість образу. Просторове моделювання у його творах функціонує як засіб гармонізації пластичної структури, підсилення композиційної рівноваги та змістової цілісності художньої форми (Сасенко, 2007).

Концептуалізація простору є визначальною і для пластики Василя Татарського. Відкрита композиційна структура, взаємодія внутрішнього та зовнішнього простору, ритмічна організація геометризованих і пластично узагальнених форм формують багаторівневу систему просторових зв'язків. Продумана організація мас і порожнин зумовлює інтелектуальну напруженість, семантичну насиченість і символічну узагальненість художнього образу (Катаєва, 2022).

Просторово-композиційні принципи в сучасній українській станковій скульптурі функціонують не лише як формальні засоби організації пластичної структури, а й як активні носії змісту. Простір трансформується в інструмент образотворення, забезпечуючи цілісність художньої системи, багатовекторність її інтерпретацій та поглиблення комунікативного потенціалу скульптурного твору (Протас, 2023: 80).

Висновки. Просторово-композиційна організація сучасної української станкової скульптури постає ключовим принципом формування художньої образності, визначаючи структурну логіку пластичної форми та механізми її смислового функціонування. Простір набуває статусу активного формотворчого чинника, інтегруючись у внутрішню архітектоніку твору, де взаємодія об'єму, маси, ритму й порожнин вибудовує цілісну пластичну систему.

Ускладнення просторових побудов, активізація негативного простору, варіативність композиційної рівноваги та ритмічна організація елементів зумовлюють формування нової моделі просторового мислення, у межах якої скульптурна форма функціонує як відкрита структурно-образна система. Просторово-композиційні принципи забезпечують не лише конструктивну цілісність твору, а й виступають інструментами концептуалізації

змісту, формуючи емоційну напругу, символічну узагальненість та комунікативний потенціал художнього образу.

Сучасна українська станкова скульптура засвідчує перехід до просторово-образної моделі художнього мислення, у межах якої простір

постає носієм семантики та активним компонентом пластичної мови. Перспективними напрямками подальших досліджень є вивчення просторової семантики скульптурної форми, її взаємодії з експозиційним середовищем, цифровими технологіями та процесами візуального сприйняття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бренюк А. Європейська скульптура XX століття: тенденції інновацій і трансформацій у контексті культурних та соціальних змін. *Вісник науки та освіти. Серія «Культура і мистецтво»*. 2025. № 4(34). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4\(34\)-2170-2180](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4(34)-2170-2180)
2. Голубець О. *Магія третього виміру. Скульптурна пластика кінця XIX – початку XXI століття*. Львів, 2020. 143 с.
3. Гончаренко А. Українська скульптура 1990-х–2000-х рр.: стан дослідженості. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. № 10. С. 53–61.
4. Гоцалюк А. Розвиток мистецтва скульптури в Україні (кінець XX – початок XXI століття). *Українознавство*. 2019. № 1 (70). DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.1\(70\).2019.164745](https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(70).2019.164745)
5. Катаєва М. Скульптури з сенсом: у Києві пройшла виставка Василя Татарського. *Вечірній Київ*. 16 січня 2022. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/60402/> (дата звернення: 07.03.2026).
6. Корчовий В. *Шоста декада : авторський каталог робіт 2012–2022 рр. до однойменної виставки*. Київ, 2022. 83 с.
7. Круп'як Ю. І. Взаємодії простору та пластичного об'єму (за взірцями української скульптури першої третини XX століття). *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2013. Вип. 19(2). С. 64–69.
8. Лисенко Л. О. Липовка Віктор Романович. *Енциклопедія Сучасної України : електронна версія*. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016 (оновл. 2017). URL: <https://esu.com.ua/article-54764> (дата звернення: 07.03.2026).
9. Лисенко Л. Українська скульптура у пошуках нової образності. *Мистецтвознавство України*. 2013. № 13. С. 22–32.
10. Мазур Б. Українська скульптура та її вплив на художню культуру. *Вісник НАКККіМ*. 2020. № 2. С. 110–114. DOI: <https://doi.org/10.32461/22263209.2.2020.220414>
11. Михальчук В. В. «Перехрестя епох» у творчості скульптора Василя Корчового. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. Вип. 2. С. 43–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2021.2.4>
12. Никифоров А. М., Рідний О. М. З історії розвитку харківської школи скульптури. *Південноукраїнські мистецькі студії*. 2025. № 1. С. 105–110. DOI: <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-1.17>
13. Одрехівський В. В. Українська скульптура XXI століття. *Вісник ЛНАМ*. 2017. № 31. С. 97–108.
14. Протас М. Мистецтвознавчі моделі еволюції української скульптури. *Сучасне мистецтво*. 2007. № 4. С. 152–178.
15. Протас М. О. Скульптура в соціокультурному просторі як haptic-об'єкт public art. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2023. Вип. 4. С. 77–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.10>
16. Романенкова Ю. В. Сила. Рух. Ритм: творчий інструментарій скульптора Сергія Брильова. *АРТ-платФОРМА*. 2025. Т. 12, № 2. С. 152–168. DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.12.2025.152-168>
17. Сасенко Н. О. Дерев'яно Євген Іванович // *Енциклопедія Сучасної України : електрон. ресурс*. Київ : Ін-т енцикл. дослідж. НАН України, 2007. URL: <https://esu.com.ua/article-26083> (дата звернення: 09.03.2026).
18. Степанюк І. «Хочу, щоб моє мистецтво було кулею, яка завжди влучає в ціль»: інтерв'ю з митцем та колекціонером Олегом Пінчуком. *Destinations Magazine. Кольтура*. URL: <https://destinations.ua/uk/culture/culture/1091-i-want-my-art-to-be-like-a-bullet-that-always-hits-the-target-interview-with-artist-and-art-collector-oleh-pinchuk> (дата звернення: 07.03.2026).
19. Цугорка О. П., Варивончик А. В., Мазур Б. М. Сучасна скульптура та організація суспільного простору. *Вісник КНУКіМ*. 2021. № 44. С. 221–226. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235436>

REFERENCES

1. Breniuk A. (2025) Yevropeiska skulptura XX stolittia: tendentsii innovatsii i transformatsii u konteksti kulturnykh ta sotsialnykh zmin. [European sculpture of the 20th century: innovation and transformation trends in the context of cultural and social changes] *Visnyk nauky ta osvity. Seriiia «Kultura i mystetstvo»*, 4(34). [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4\(34\)-2170-2180](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4(34)-2170-2180) [in Ukrainian].
2. Holubets O. (2020) *Mahiiia tretoho vymyru. Skulpturna plastyka kintsia XIX – pochatku XXI stolittia*. [Magic of the third dimension. Sculptural plasticity of the late 19th – early 21st century] Lviv. 143 p. [in Ukrainian].
3. Honcharenko A. (2014) Ukrainska skulptura 1990-ky–2000-ky rr.: stan doslidzhenosti. [Ukrainian sculpture of the 1990s–2000s: state of research] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 10. 53–61. [in Ukrainian].
4. Hotsaliuk A. (2019) Rozvytok mystetstva skulptury v Ukraini (kinets XX – pochatok XXI stolittia). [Development of sculptural art in Ukraine (late 20th – early 21st century)] *Ukrainoznavstvo*, 1(70). [https://doi.org/10.30840/2413-7065.1\(70\).2019.164745](https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(70).2019.164745) [in Ukrainian].
5. Kataieva M. (2022) Skulptury z sensom: u Kyievi proishla vystavka Vasyliia Tatarskoho. [Sculptures with meaning: exhibition of Vasyl Tatarskyi held in Kyiv] *Vechirniy Kyiv*. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/60402/> [in Ukrainian].

6. Korchovi V. (2022) *Shosta dekada: avtorskyi kataloh robit 2012–2022 rr. do odnoimennoi vystavky*. [Sixth decade: author's catalogue of works 2012–2022 for the exhibition of the same name] Kyiv. 83 p. [in Ukrainian].
7. Krupiak Yu. I. (2013) Vzaïmodii prostoru ta plastychnoho obïemu (za vzirtsiamy ukrainskoi skulptury pershoi tretyny XX stolittia). [Interaction of space and plastic volume (based on Ukrainian sculpture of the first third of the 20th century)] *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*, 19(2). 64–69. [in Ukrainian].
8. Lysenko L. O. (2016) Lypovka Viktor Romanovych. [Lypovka Viktor Romanovych] *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy*. URL: <https://esu.com.ua/article-54764> [in Ukrainian].
9. Lysenko L. (2013) Ukrainska skulptura u poshukakh novoi obraznosti. [Ukrainian sculpture in search of new imagery] *Mystetstvoznavstvo Ukrainy*, 13. 22–32. [in Ukrainian].
10. Mazur B. (2020) Ukrainska skulptura ta yïi vplyv na khudozhniu kulturu. [Ukrainian sculpture and its influence on artistic culture] *Visnyk NAKKKiM*, 2. 110–114. <https://doi.org/10.32461/22263209.2.2020.220414> [in Ukrainian].
11. Mykhalchuk V. V. (2022) «Perekhrestia epokh» u tvorchosti skulptora Vasyliã Korchovoho. [“Crossroads of epochs” in the work of sculptor Vasyl Korchovi] *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs*, 2. 43–50. <https://doi.org/10.32782/uad.2021.2.4> [in Ukrainian].
12. Nykyforov A. M., Ridnyi O. M. (2025) Z istorii rozvytku kharkivskoi shkoly skulptury. [From the history of development of the Kharkiv school of sculpture] *Pivdennoukrainski mystetski studii*, 1. 105–110. <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-1.17> [in Ukrainian].
13. Odrekhivskiy V. V. (2017) Ukrainska skulptura XXI stolittia. [Ukrainian sculpture of the 21st century] *Visnyk LNAM*, 31. 97–108. [in Ukrainian].
14. Protas M. (2007) Mystetstvoznavchi modeli evoliutsii ukrainskoi skulptury. [Art historical models of evolution of Ukrainian sculpture] *Suchasne mystetstvo*, 4. 152–178. [in Ukrainian].
15. Protas M. O. (2023) Skulptura v sotsiokulturnomu prostori yak haptic-obiekt public art. [Sculpture in sociocultural space as a haptic object of public art] *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs*, 4. 77–87. <https://doi.org/10.32782/uad.2023.4.10> [in Ukrainian].
16. Romanenkova Yu. V. (2025) Sylã. Rukh. Rytm: tvorchyi instrumentarii skulptora Serhiã Brylova. [Force. Movement. Rhythm: creative tools of sculptor Serhii Brylov] *ART-platforma*, 12(2). 152–168. <https://doi.org/10.51209/platform.2.12.2025.152-168> [in Ukrainian].
17. Saienko N. O. (2007) Derevianko Yevhen Ivanovych. [Derevianko Yevhen Ivanovych] *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy*. URL: <https://esu.com.ua/article-26083> [in Ukrainian].
18. Stepaniuk I. (2026) «Khochu, shchob moie mystetstvo bulo kuleiu, yaka zavzhdy vluchaie v tsil»: intervïu z myttsem ta kolektsionerom Olehom Pinchukom. [I want my art to be like a bullet that always hits the target: interview with artist and collector Oleh Pinchuk] *Destinations Magazine*. URL: <https://destinations.ua/uk/culture/culture/1091-i-want-my-art-to-be-like-a-bullet-that-always-hits-the-target-interview-with-artist-and-art-collector-oleh-pinchuk> [in Ukrainian].
19. Tshorka O. P., Varyvonchuk A. V., Mazur B. M. (2021) Suchasna skulptura ta orhanizatsiia suspilnoho prostoru. [Contemporary sculpture and organization of public space] *Visnyk KNUKiM*, 44. 221–226. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235436> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 03.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

